

Сивка-Бурка-Твою-Мать

Позавчора наша директорша їздила у район, казали, в поліклініку. Насправді ж вона їздила в райвно, щоб продати шкільного коника. Та кінь тут ні до чого. То все через дядька Архипа, шкільного конюха. Директорка вдруге продає того коня, аби тільки вигнати з роботи дядька Архипа.

Тепер усі діти села ходять у скорботі. Моляться, щоб ніхто того коника не купив і щоб не продали його “стерв’ятникам”, що теляток і худобу скуповують. А я попросив тата викупити коника нам...

Перший раз продали цього бідолаху за Стир, але скоро повернули назад і навіть не вимагали повернення всієї суми. Коник слухався тільки лайливих слів, а на звичайні команди «культурною» мовою стояв собі як укопаний. Бувало, всі знали, де працює шкільна конячка: руйнівні слова конюха здригали усю округу. А тепер... Тепер, я так

думаю, директорка здасть тварину на м'ясо, щоб більше її не вертали...

Він і не винуватий, той коник. Але...

Тільки продзвенить дзвінок на перерву, як наша директорка, мов ошпарена кип'ятком, кидається до вікна і дивиться, чи немає на шкільному подвір'ї сивого коня і дядька Архипа. Коник зветься Сивка-Бурка-Твоя-Мать. «Сивка-Бурка» – то його ім'я, а «Твоя-Мать», мабуть, прізвище. Але я буду про коника розповідати без прізвища, бо мені мама накрутять вуха. І ще казала, що в дитячу кімнату заберуть, як я про все чужим людям розповідатиму і довгого язика матиму.

Дядько Архип нашій директорші приходиться родичем – її батьку двоюрідний брат. Чоловік він добрий. І фурман хороший. Сивку-Бурку доглядає, як моя мама маленького братика. Глядить. Що сам їсть, те й конику дає. Дядьку Архипу добре було б у цирку працювати. У ньому великий артист вмер, кажуть мій тато. Але дядька Архипа ніхто в цирк і артисти не візьме, хоч він і навчив коника пиво пити, бо дядько Архип дуже міцно лається.

Дома нас вчать бути чемними і хорошими. Вчителі як зговорилися з домашніми: на уроках наставляють теж саме. Ніби ми такі тупі, а вони, дорослі, такі розумні. За нас усіх найрозумніший коник. Він з пів-слова розуміє свого господаря, знає всі одно-, дво- і триповерхові негарні слова. Ці слова називаються, пробачте, "матами". Це не ті матраци на яких ми на уроці фізкультури скачемо, а такі недобрі слова, яких ніхто немає права голосно говорити. А дядько Архип їх говорить. І голосно...

От цей дядько ними оперує і розкидається, як розкидають гній по полю. Він знає такі слова, яких в жодному словнику навіть наші відмінниці не змогли знайти. А як тільки починається перерва, ми біжимо надвір до коника. Погладити. За хвоста потримати. І послухати лайливих слів. Дядько Архип нас відганяє. А ми з ним дражнимось. То він до нас кричить:

– Ах ви, такі-сякі ...ранці! Скільки двоек, таку ... ать, нахватали?

І ми з любов'ю дивимося, як летить до нас директорша школи, а за нею, мов перелітні птахи – інші вчительки, переважно класні дами. Наша класна не бігає за нами. Вона чекає на маленьку дитину. Її чоловік – Толік-пилорамщик – сказав старшим хлопцям що як хто її розсердить чи обідить, то всім голови поскручує. Толік може.

Але ж нам так хочеться побігти до того коника, побачити великі фіолетові очі, посмикати за гриву, погладити і послухати дядька Архипа. От мої друзі, які з батьками ходять на “собрание”. Де вони таке можуть почути? А вчителі відбирають наше конституційне право – слухати. Я близько до коника тепер не підходжу: і зі сходів добре чути, як конюх лається. Мені цікаво дивитися на те, як директорша вчить дядька Архипа говорити хороші слова. Вона його просить і умовляє, а він її дражнить і перекиривлює. Потім тупає ногою і з Сивком-Буркою їде геть із двору по нові сніданки чи обіди учням.

Дзвонить шкільний дзвінок. Я засікав: на 3 хвилини пізніше. Це у нас вкрали три хвилини відпочинку. Так робиться спеціально, щоб ми “урок життя” не проводили біля коника і дядька Архипа.

Хоч ми і боїмося молодого історика, але наш конюх ліпше знає цей предмет. Він раз як крикнув на Сивку-Бурку: «Ти шо, кобила Александра Македонського, твою ать?». Ми ніколи й не задумувалися про того Македонського. Був собі та й був. А тут цікавість розібрала: кінь у нього був чи кобила? Всі кинулися до історії. А я з другом Ваньком одразу пішли до історика і запитали його. Той зціпив зуби, позеленів і нагнав нас геть. Тю, я ж нічого поганого не зробив, просто спитав.

Пішли ми додому і давай шукати все про Македонського. Знайшли. І давай читати. Виявляється, він був великим полководцем, хотів завоювати весь світ – як Наполеон. В книжці по історії не написано, якого він мав коня. А на малюнку – біла коняка. Я із старшою сестрою – в Інтернет. Там знайшли “кобилу Македонського”. Значить, історію дядько добре знають.

Грамотний і Сивка-Бурка був. Одного разу дорослі хлопці вилізли на горище до баби Варки і вкрали мацика. Вони хотіли здивувати своїх дівок. Трохи того мацика над'їли, а далі – не подужали. Додому не понесеш: батьки спитають, де взяли. Треба десь того мацика заховати, щоб собаки не винюхали і не потягли. Що вони роблять? Беруть мішка, кидають туди мацика, мішка зав'язують мотузкою і підвішують ... у шкільному колодязі. З того колодязя ще й сусідні хати воду беруть. Не знаю, як вони того мішка з мациком

вішали, але шнурочок обірвався і мацик упав в воду.

Набирає дядько Архип Сивому води, а той не п'є. День не п'є, два не п'є. Вже по школі пішла чутка, що вода якась не така, як треба. І сусіди на сполох вдарили. В придачу баба Варка викликала дільничного інспектора: мацика шукати! Взяли воду на аналізи і повезли в район. Хлопці думали, що сховали кінці у воду, але вода, яку не пив кінь, їх видала.

Зібралися чоловіки і почали чистити того колодязя. Відрами вибирали воду і виливали. Коли ж дивляться: на дні щось таке сіре і волохате лежить. Думали, хтось собаку чи старого kota втопив. Дістають. Як дивляться – а то Варчин мацик розлізся. Мацик розлізся, а ініціали Петрового діда на мішку збереглися. От по тих ініціалах і взнали, хто мацика вкрав. Сивці-Бурці “висловили” подяку, а я на все життя запам'ятав одне: де кінь воду п'є, там і людині можна сміливо пити.

Ще хочу таке вам розказати. Значить, дядько Архип ругається. І стільки нечуваних слів каже, що я подумав: «Владімір Даль назбирав всяких слів аж чотири книжки. А я зберу слова дядька Архипа і запишу їх значення. Стану відомим. Про мене вся школа говоритиме, всі будуть вітатися. Напишуть в газетах і великих журналах. От вчительці рідної мови носа втру! Вона братикова хресна. Вже не будуть з мамою мені голову гризти тими правописами, реченнями “рядними і підрядними”, прямою мовою і лапками». Це я так думав.

Йшли ми втрьох зі школи додому – я, Ваня і Давид. Я поділився ідеєю і запросив хлопців у партнери. Ми вирішили, що всі слова, яких немає у Даля, будемо записувати самі, хто де що почує. Покупляли зошити і гарно попідписували “Нецензурна лексика”. Дядько Архип став нашим головним постачальником, невичерпним джерелом, натхненником і провідником ...

Не пройшло й тижня, як моя мама догледіла, як я щось ховаю. І треба такому трапитися, що в один день всі наші зошити лягли на вчительський стіл! На великій перерві я побачив, що коридором прямує матушка, Ваніна мама. Серце моє йокнуло. Коли дивлюся – за вікном прошкує до школи Давидова мама із виводком сестричок. Я й обомлів. Викликали і мою маму.

Нас трьох так виховували, так виховували, що я не хочу й згадувати. Я стояв на колінах. Ваня стояв на колінах. А Давидко за півгодини на пам'ять вивчив аж чотири псалми. Нам наказали не дружити, один з одним не розмовляти, до дядька Архипа і Сивки-Бурки “за кілометр” не підходити.

Та ми знайшли вихід – виїжджаємо за село, до кар'єру. Там росте сосна. Я дістаю другий примірник своїх вцілілих записів. Ми сідаємо і гойдаємося на сосні. Читаємо дядька лайливі слова і сміємося. У школі нам задали тему: “Ким ти хочеш бути?” Мама мене готують на вчителя словесності чи фізики. Ваню бачать тільки священиком. Давидко у нас вже сьогодні готовий пресвітер, він серед нас наймудріший. А я знову хлопців підбиваю. Кажу: «Давайте всі разом напишемо, що хочемо бути дядьком Архипом! От вся школа на вуха стане! Нас дівчата за сміливість будуть любити». Посміялися і роз'їхалися. А тепер боюся, щоб хлопці бува, справді, такого не понаписували. Бо хто-хто, а я від батьків получу... Ой, вже получу! Я написав, що хочу бути міліціонером або міжнародником-журналістом. Хочу поїхати на батьківщину Македонського і своїми очима побачити той пам'ятник. Я там уже розберуся, кінь в нього був чи кобила.

П.С. Сьогодні наша “штильба” таки продала Сивку-Бурку. Його повезла заґратована машина. З наших один Давид встиг попрощатися із коником. Казав, що плакав сам, і сльози котилися у Сивки-Бурки.

Плакав і дядько Архип. Він попросив у коня пробачення хорошими словами. Наостанок вдарив Сивку-Бурку батоґом і кинув його на машину до коня. Витер очі, опустив голову і пішов геть. Сивка-Бурка заіржав і машина рушила.

Давид розповідав і плакав. І ми всі плакали.

Дядько Архип “не просихає” — сидить у “заґашнику”. Цілий день п'є. І дуже лається. Криє “поверхами” нашу директоршу, обзиває всіх. Казали бабці на лавочці, що “Архипу урвалося”. Що урвалося, я не зрозумів. Але при чому тут коник?.. За ним ми всі сумуємо. Двері конюшні відкриті навстіж. Ще залишилось чимало сіна...

Шкільний коник

Автор Administrator

Вівторок, 31 липня 2012, 14:40 - Останнє оновлення Середа, 03 жовтня 2012, 09:43

Тихо і сумно на шкільному подвір'ї. Наче винесли покійника. Навіть учителі не схвалюють дії директорки, яка перезимованого коня навесні збула.

Розповідь Миколки записала Г. Штерн.